

Вклад Казахстана в победу в Великой Отечественной войне

Казахстан накануне Великой Отечественной войны

Казахстанцы-участники ВОВ

6,2 млн

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ
(1939 жылғы санақ)
НАСЕЛЕНИЕ КАЗАХСТАНА
(ПЕРЕПИСЬ 1939)

1,4 млн
ӘРБІР **4**
КАЖДЫЙ

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ СОҒЫС
ЖЫЛДАРЫ МАЙДАНҒА
ЖҰМЫЛДЫРЫЛДЫ
КАЗАХСТАНЦЕВ БЫЛО МОБИЛИЗОВАНО
НА ФРОНТ В ГОДЫ ВОЙНЫ

700
МЫҢ
ТЫСЯЧ

ТРУДОВАЯ АРМИЯ
ЕҢБЕК АРМИЯСЫ

600
МЫҢНАН
БОЛЕЕ ТЫСЯЧ

АСА ҚАЗАҚСТАНДЫҚ
СОҒЫСТАНҚАЙТҚАН ЖОҚ
НЕ ВЕРНУЛИСЬ С ВОЙНЫ

СОҒЫС ЖЫЛДАРЫНДАҒЫ БӨЛІМШЕЛЕР САНЫ:
ЧИСЛЕННОСТЬ СОЕДИНЕНИЙ В ГОДЫ ВОЙНЫ:

12

АТҚЫШТАР
ДИВИЗИЯСЫ
СТРЕЛКОВЫХ
ДИВИЗИЙ

4

КАВАЛЕРИЯ
ДИВИЗИЯСЫ
КАВАЛЕРИЙСКИХ
ДИВИЗИЙ

7

АТҚЫШТАР
БРИГАДАСЫ
СТРЕЛКОВЫХ
БРИГАД

50

ЖЕКЕ ПОЛК,
БАТАЛЬОН
ОТДЕЛЬНЫХ
ПОЛКОВ И
БАТАЛЬОНОВ

ҰЛТТЫҚ БӨЛІМШЕЛЕР:
НАЦИОНАЛЬНЫЕ СОЕДИНЕНИЯ:

3

КАВАЛЕРИЯ
КАВАЛЕРИЙСКИЕ

2

АТҚЫШТАР
БРИГАДАСЫ
СТРЕЛКОВЫЕ
БРИГАДЫ

Казахстанцы принимали участие в крупных сражениях Великой Отечественной войны – оборона Брестской крепости, битва за Москву, за Ленинград, Сталинградская битва, сражение за Курск и за Днепр

528

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ
КЕҢЕС ОДАҒЫ
БАТЫРЫ
АТАҒЫН АЛДЫ
КАЗАХСТАНЦЕВ ГЕРОИ
СОВЕТСКОГО СОЮЗА

124

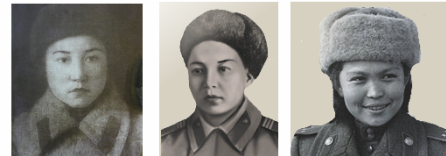
ТОЛЫҚ
ДАҢҚ ОРДЕНІМЕН
МАРАПАТТАЛДЫ
ПОЛНЫХ КАВАЛЕРОВ
ОРДЕНА СЛАВЫ

Т. БЕГЕЛЬДИНОВ   Л. БЕДА   С. ЛУГАНСКИЙ   И. ПАВЛОВ

4 ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ЕКІ МӨРТЕ
КЕҢЕС ОДАҒЫНЫҢ БАТЫРЫ
АТАҒЫН АЛДЫ

КАЗАХСТАНЦА ДВАЖДЫ
ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

А. МОЛДАГУЛОВА   М. МАМЕТОВА   Х. ДОСПАНОВА

3 АТЫ АҢЫЗҒА АЙНАЛҒАН
ҚАЗАҚ ӘЙЕЛІ
ЛЕГЕНДАРНЫЕ ЖЕНЩИНЫ КАЗАШКИ

Партизанское движение

Соғыстың алғашқы күндерінен бастап КСРО-ның басқыншылар жаулап алған аудандар аумағында партизан қозғалысы пайда болды. Оған қазақстандықтар да қатысты: Ленинград облысында 220-дан астам қазақстандық, Смоленщинада – 270-тен астам, Украинада және Белоруссияда 3000-ға жуық. Партизандық бөлімдері мен құрамаларды Ж. Ахмедьяров, Қ. Қайсенов, Н.А. Морогов, С.А. Олексенко, С.О. Төлешев, В.И. Шарудалар басқарды. Республикада И.С. Арыскин, А. Жұмағалиев, К.Г. Омаров, З.У. Хұсанов есімдері кеңінен танымал болды. Олар жолдарда, қараңғылықта, түтқиыл да басқыншылардың гарнизондарына диверсия жүргізу кезінде батыл әрекеттер жасады.

С первых дней войны на территории, оккупированной врагом районов СССР, возникло партизанское движение. Участвовали в нем и казахстанцы: в Ленинградской области более 220 казахстанцев, на Смоленщине — свыше 270, на Украине, в Белоруссии — около 3000. Отрядами и соединениями партизан командовали Г. Ахмедьяров, К. Кайсенов, Н. А. Морогов, С. А. Олексенко, С. О. Тулешев, В. И. Шаруда. Широкую известность в республике получили имена И. С. Арыскина, А. Жумагалиева, К. Г. Омарова, З. У. Хусанова, смело действовавших при проведении диверсий на дорогах, в засадах и налетах на гарнизоны захватчиков.

A film strip graphic containing five black and white photographs of World War II scenes. The first frame shows soldiers in a city street. The second frame shows soldiers in a ruined city. The third frame shows soldiers in a city. The fourth frame shows a soldier holding a flag. The fifth frame shows a large crowd in front of a ruined building.

CC56277

CC56279

Only this text is English in authorisation

OFF OF POLITICAL SECURITY

To: The undersigned, acting by authority of the Senate High Council, hereby authorizes, upon condition of the Supreme Commander, Allied Expeditionary Force and subsequently to the Senate High Council all those in Italy, Italy, and in the rest of the world who have been arrested:

1. The Senate High Council will at once issue orders to all those military, naval and air authorities and to all Police authorities in order to make active operations at 2500 hours (Central European time) on 10/10/45 and to remain in the position occupied at that time, to allow military, or otherwise to be arrested, or any damage to their life, honour or property.

2. The Senate High Council will at once issue to the appropriate authorities, and ensure the carrying out of any further orders issued by the Supreme Commander, Allied Expeditionary Force and by the Senate High Council.

on 10th of military operations in a short period of time, and will be executed by any general instrument of surrender applicable to or on behalf of the United Nations and applicable to combatant and non-combatant forces as a whole.

To: In the event of the Senate High Council or any of the forces under their control failing to act in accordance with this act of authority, the Supreme Commander, Allied Expeditionary Force will the Senate High Council will have provided no other action to take any expedients.

Signed *[Signature]* on the 7th Day of May, 1945.
President

on behalf of the Senate High Council.

[Signature]

IN THE PRESENCE OF

on behalf of the Supreme Commander, Allied Expeditionary Force *[Signature]*

on behalf of the United States High Council. *[Signature]*

[Signature]

Major General, United States Army
(Witness)

ОБОРОННАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Қорғаныс өнеркәсібі миналық-тартқыш қару-жарақ, торпедолар, миналар, артснарядтар, әуе бомбалары, жарылғыш дәрілер, қопаратын машиналар, далалық радиостанциялар, рентген аппаратуралары, қара және түсті металлургия өндірісі үшін құрал-саймандар, жеңіл типтегі қозғалтқыштарды шығарды. Қару-жарақтар мен оқ-дәрілердің жаңа үлгілері дайындалды: торпедо Т-53-39, электроторпедо ЭТШ-80, су түбінде жататын магнитті және су асты миналары, траншеялық оқшашарлар. Сонымен қатар 3 млн 900 мың снаряд, 4 млн теңіз минасы дайындалды. 25 дивизиялық су асты кемесі торпедо атыс жиынтығымен қамтамасыз етілді.

Оборонная промышленность выпускала минно-тральное вооружение, торпеды, мины, артснаряды, авиабомбы, порох, подрывные машинки, полевые радиостанции, рентгенаппаратуру, оборудование для предприятий черной и цветной металлургии, двигатели легких типов. Выпускались новые образцы вооружения и боеприпасов: торпеды Т-53-39, электроторпеды ЭТШ-80, магнитно-донные и подводолодочные мины, траншейные огнеметы. Было изготовлено 3 млн. 900 тысяч снарядов, 4 млн. морских мин, а также обеспечен боекомплект торпедами для 25 дивизионов подводных лодок.

460

ЗАУЫТ, ФАБРИКА, КЕН
ШАХТАСЫ ЖӘНЕ БАСҚА
ӨНДІРІСТЕР САЛЫНДЫ
ЗАВОДОВ, ФАБРИК, РДНИКОВ
ШАХТ И ДРУГИХ ПРОИЗВОДСТВ
ПОСТРОЕНО

35

МЛН. ТОННА ҚАРАҒАНДЫ
КЕНШІЛЕРІ КӨМІР ӨНДІРДІ
МЛН. ТОННА КІСІ
ШАХТЕРІ ҚАРАҒАНДЫ ДОБЫЛ

39 %

МУНАЙ ӨНДІРІСІ ӨСТІ
ВЫРОСТА ДОБАЧА НЕФТИ

35 %

БҮКІЛ ОДАҚТЫҚ
МЫС
ОКІДЕСОКҚЫН
МЕДІ

83 %

ҚОРҒАСЫН
СЫНҚА

60 %

МОЛИБДЕН
МОЛИБДЕНА

65 %

ВИСМУТ ҚОРЫТЫЛДЫ
ВИСМУТА

220

ЗАУЫТ ЖӘНЕ ФАБРИКА
ҚАЗАҚСТАНҒА КӨШІРІЛДІ
В КАЗАХСТАНИ БЫЛО ЭВАКУИРОВАНО
220 ЗАВОДОВ И ФАБРИК

1,5

МЫҢ ВАГОН КИМ ЖӘНЕ
АЗЫҚ-ТҮЛІК МАЙДАНҒА ЖӨНЕЛТІЛДІ
ТЫС ВАГОНОВ С ОДЕЖДОЙ И ПРОДУКТАМИ
ДЛЯ ФРОНТА

150

МЫҢ ЖЫЛҚЫ МАЙДАНҒА
ЖӨНЕЛТІЛДІ
ТЫС ЛОШАДЕЙ БЫЛО ОТПРАВЛЕНО
ДЛЯ ФРОНТА

ЭВАКУАЦИЯ

1,5
млн

КӨШІРІЛГЕНДЕР
МЕН ЖАЗАЛАН-
ҒАНДАР
ӘКЕЛІНДІ

ПРИБЫЛО ЭВАКУИРОВАННЫХ
И РЕПРЕССИРОВАННЫХ

ҚАЗАҚСТАНДЫҚ АУЫЛ ЕҢБЕКШІЛЕРІ ЕЛГЕ:

СЕЛЬСКИЕ ТРУЖЕНИКИ КАЗАХСТАНА
ПОСТАВИЛИ СТРАНЕ:

5 829 000

ТОННА БИДАЙ
ТОНН ХЛЕБА

734 000

ТОННА ЕТ ЖӘНЕ
АЗЫҚ-ТҮЛІК
ЖЕТКІЗДІ

ТОНН МЯСА
И ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ

4

МАЙДАНҒА
МЛРД. 700 МЛН.
РУБ. ЖИНАЛДЫ
СОБРАНО ДЛЯ ФРОНТА

10

ОҚТЫҢ

9-Ы ҚАЗАҚСТАНДА
ЖАСАЛДЫ

ПУЛЬ БЫЛО
ОТЛИТО В КАЗАХСТАНЕ

ТЫЛ ЕҢБЕККЕРЛЕРІ ТРУЖЕНИКИ ТЫЛА

Қазақстандағы еңбекке қабілетті адам саны 1 056 000 адамды құрады, оның 20%-ы ер адамдар, 57%-ы әйелдер, 22%-ы жасөспірімдер болды. Қазақстанның ауыл еңбекшілері өздерінің патриоттық парызын орындады: 1941-1945 жылдары майданға 5 829 мың тонна нан, 734 мың тонна ет және басқа да тамақ өнімдері жөнелтілді.

1942 жылдың қыркүйегінде «Қазақстан комсомолы» жазуы бар 45 әскери машина Сталинград майданы жауынгерлеріне жеткізілді. Соғыс жылдары Қазақстан жастарының қаржысына И. Павлов, Н. Добровольский, Р. Бекетов есімдері жазылған ұшақтар, Кеңес Одағы батыры К. Спатаев атындағы сүңгуір қайық, бірнеше танкілік колонналар мен эскадрильялар құрылды.

Сонымен қатар, осы кезеңде Қызыл әскер үшін 13 130 жүк, 107 арнайы, 825 жеңіл автомашиналар, 57 мотоцикл, 1 538 трактор, 110 118 жылқы және 10 260 арба жөнелтілді.

Численность трудоспособного населения на начало войны в Казахстане составляла 1 056 000 человек, из них 20% мужчин, 57% женщин, подростков 22%.

Сельские труженики Казахстана выполнили свой патриотический долг: за 1941-1945 г. фронту и стране выдано 5829 тыс. тонн хлеба, 734 тыс. т. мяса и других продуктов питания.

В сентябре 1942 г. 45 боевых машин с надписью «Комсомолец Казахстана» были переданы воинам Сталинградского фронта. За годы войны на средства молодежи Казахстана были построены именные самолеты И. Павлову, Н. Добровольскому, Р. Бекетову, подводная лодка им. Героя Советского Союза К. Спатаева, несколько танковых колонн и эскадрилий.

Кроме того, для Красной армии за этот же период было направлено 13 130 грузовых, 107 специальных, 825 легковых автомашин, 57 мотоциклов, 1 538 тракторов, 110 118 лошадей и 10 260 повозок.

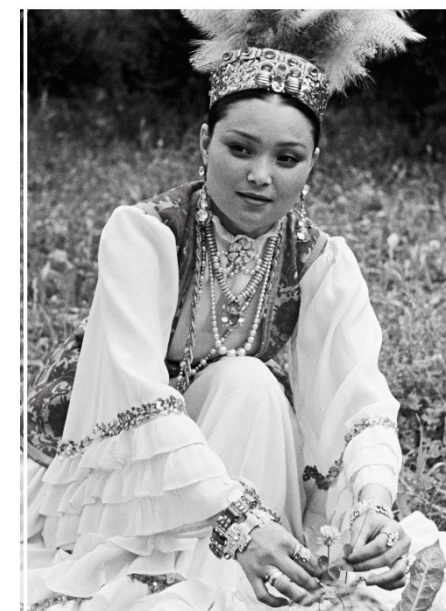
Наука и культура

В годы войны в Казахстан были эвакуированы 22 НИИ и 30 ВУЗов Академии наук СССР. Здесь работали ученые И.Вернадский, А.Бах, Л.Берг, А.Фаворский и др. Геологи во главе с директором геологического института казахского филиала Академии наук СССР К.И. Сатпаевым открыли Джездинское марганцевое месторождение и нашли крупные запасы железных руд. Н.Г. Кассиным было открыто Бошикульское месторождение меди. В 1941 г. ученые освоили в Казахстане новое молибденовое месторождение руд близ балхашского медеплавильного завода. Десять бригад артистов побывали на фронте и дали 870 концертов для бойцов. С концертами на фронтах выступали казахстанские артисты (Р.Багланова, Ж.Омарова и др.). Произведения о героях фронта писали мастера Джамбул Джабаев, М.Ауэзов, С.Муқанов, Д.Снегин, Б.Булкишев, С.Мауленов, С.Сеитов. Три киностудии – Алма-Атинская, «Ленфильм» и «Мосфильм» в период войны объединены в Центральную Объединенную киностудию художественных фильмов.

Группа геологов рассматривает металлогеническую карту Центрального Казахстана. Слева направо: Г. Ц. Медоев, К. И. Сатпаев, В. В. Галицкий, Д. Н. Казанли, М. П. Русаков, Н. Ф. Колотилин, Г. Б. Жилинский, С. К. Калугин.

20
тыс.
90
КОНЦЕРТ
КОНЦЕРТОВ
МАЙДАНҒА ҚАТЫСҚАН
ҚАЗАҚ ЖАЗУШЫЛАРЫ
ҚАЗАХСТАНСКИХ
ПИСАТЕЛЕЙ
СРАЖАЛИСЬ НА ФРОНТЕ

НАПРАВЛЕНИЯ РАБОТЫ НАУЧНО-ПОИСКОВОГО ОТДЕЛЕНИЯ

ПОИСКОВО-АРХИВНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

ПОИСКОВО-ЭКСПЕДИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

ПЕРЕЗАХОРОНЕНИЕ ОСТАНКОВ ВОИНОВ-КАЗАХСТАНЦЕВ

**ОБОБЩЕНИЕ ВСЕХ ПОСТУПАЮЩИХ СВЕДЕНИЙ
С ЦЕЛЬЮ ФОРМИРОВАНИЯ ЕДИНОЙ БАЗЫ ДАННЫХ**

**ОСВЕЩЕНИЕ ВСЕЙ ПРОВОДИМОЙ РАБОТЫ В НАУЧНЫХ
СТАТЬЯХ, ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСАХ И ПУБЛИЦИСТИКЕ**

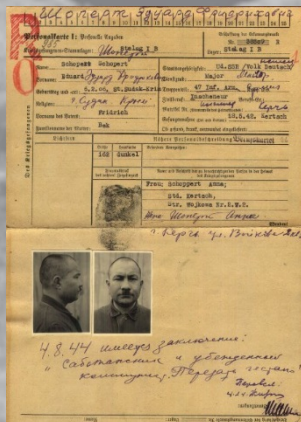

ПОИСКОВО- ЭКСПЕДИЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ

сотрудничество

ОБРАБОТКА
ЗАЯВОК И
ЗАПРОСОВ
НА ПОИСК

ЦЕЛЬ: поиск и установление имен более **100 тысяч казахстанцев**, погибших и пропавших без вести в период Второй Мировой войны, увековечение памяти

- 1) Республиканские историко-краеведческие музеи
- 2) Республиканские и областные архивы
- 3) Местные органы военного управления
- 4) Посольства и Представительства зарубежных стран в Республике Казахстан.
- 6) Поисковые отряды Республики Казахстан:
  - Поисковой отряд имени М.Маметовой, Западно-Казахстанская область, г. Уральск
  - Поисковой отряд «Боевое братство», г. Актобе
  - Поисковой отряд «Майдан жолы», г. Павлодар
  - Поисковой отряд Руководителя ВППК «Көкше-іздеу» г. Кокшетау
  - Поисковой отряд г. Атырау
  - Поисковой отряд «Саланг» г. Петропавловск
  - Поисковой отряд «Мемориальная зона», г. Нур-Султан.